

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

54-1

BRNO 2013

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 54
Volume 54

Číslo 1
Issue 1

Předseda redakční rady Head of editorial board	Pavel Kouřil
Redakční rada	Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski, Alexander Ruttkay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik
Odpovědný redaktor Editor in chief	Petr Škrdla
Výkonná redakce Assistant Editors	Jiří Juchelka, Soňa Klanicová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela
Technická redakce, sazba Executive Editors, Typography	Alice Del Maschio
Software Software	Adobe InDesign CS5
Fotografie na obálce Cover Photography	Putna kultury s MMK nalezená v Popůvkách u Brna (okr. Brno-venkov) Moravian Painted Ware culture vessel found at Popůvky u Brna (Dist. of Brno-venkov)
Adresa redakce Address	Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. Královopolská 147 612 00 Brno IČ: 68081758 E-mail: pv@arub.cz Internet: http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html
Tisk Print	Azu design s.r.o. Bayerova 805/40 602 00 Brno

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně

Vydáno v Brně roku 2013

Náklad 400 ks

Časopis je na seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.

Copyright ©2013 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

matice pravěkých sociálních struktur. Brno: Ústav archeologie a muzeologie Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, 43–70.

Resumé

Kyjovice (district Znojmo). „Sutny“ I. Moravian Painted Ware Culture (phase Ia). Ditch of a rondel. Revisional excavation.

There was realized a revisional excavation of a rondel ditch belonging to the Moravian Painted Ware Culture at well-known locality Těšetice-Kyjovice on the field „Sutny“ I in August 2012 (Fig. 4). After the identification of a northern entrance and finding both edges of a ditch in its north-eastern part, we distinguished a vague boundary-line between already explored part (lighter filling) and till this time intact part (darker filling) of a ditch. There was opened a trench II/12 in front of the profile KB 16b. We reduced the terrain by mechanical layers (20 cm) and we have taken samples of the earth (flotation, phosphate analysis) from an intact part of a ditch. Most of prehistorical finds (ceramics of the Moravian Painted Ware Culture, pieces of daub and charcoal, animal bones) was at the pointed bottom of a ditch. L. Lisá (Geological Institute of Academy of Sciences, Czech Republic) took micromorphological samples from the profile filling of an intact part of a ditch (Fig. 5).

KYJOVICE (OKR. ZNOJMO)

Sutny II. LnK. Sídliště. Systematický výzkum.

V roce 2012 pokračoval v sektoru Y6 výzkum plochy Sutny II (Vostrovská et al. 2012). Tohoto roku se výzkum věnoval půdorysu dlouhého domu (D30) kultury s lineární keramikou, k němuž náleží minimálně 46 kúlových jamek. Dále byl dokončen výzkum přiléhající stavební jámy (803) – rozebrání profilu a dalšího neurčeného sídlištního objektu LnK (804). Třetí z rozlišených objektů LnK tvořila dvojice kúlových jamek půdorysu (809). Superpozice dvou kúlových jamek byla zjištěna ve více případech.

Výzkum v sektoru Y6 probíhal v letech 2010-2012 (viz kapitola Eneolit, obr. 1). Celkově bylo v 9 čtvercích (3f-h, 4f-h, 5f-h, z nichž západní řada 3f-h byla odkryta jen do délky dvou metrů) prozkoumáno 9 zahloubených objektů a 93 kúlových jamek. Z objektů náležely tři do kultury s lineární keramikou (stavební jáma, neurčená sídlištní jáma a jáma tvořená dvěma kúlovými jamkami půdorysu), dva hroby a kruhový žlábek náležely kultuře zvoncovitých pohárů a čtyři zůstaly nedatovány. Četné byly zásahy způsobené recentní zemědělskou činností.

Výzkum proběhl v rámci Operačního programu – Vzdělávání pro konkurenceschopnost – Vzdělávání v moderních metodách archeologické praxe CZ.1.07/2.3.00/09.0187 a v rámci projektu specifického výzkumu na MU (MUNI/4/ 0929/2009).

*Klára Šabatová, Jan Gánovský,
Eliška Kazdová, Petra Rebrošová*

Literatura

Vostrovská, I., Kazdová, E., Kuča, M., Trampota, F., Kolář, J., 2011: Kyjovice (okr. Znojmo). *Přehled výzkumů* 52-1, 165–166.

Vostrovská, I., Hájek, Z., Šabatová, K., Kazdová, E., Kuča, M., Trampota, F. 2012: Kyjovice (okr. Znojmo). *Přehled výzkumů* 53-1, 132–134.

Resumé

The post holes of the Linear Pottery culture longhouse (D30) where excavated in this season. There were three other LBK features (803, 804, 809) in the area „Sutny II“. See Fig 4. in section Eneolit. Systematic excavation.

LITOVEL (K. Ú. MYSLECHOVICE, OKR. OLMOUC)

„Na příkopech“. LnK. Sídliště (?). Povrchový sběr.

Při provádění terénní prospekce v trati „Na příkopech“ se podařilo nalézt pazourkové škrabadlo a jeden nezdobený fragment keramiky. Získané škrabadlo je vyrobeno ze silicitu krakovsko-čestochovské jury a zlomek keramiky, spodní část globulární (?) nádoby, lze přiřadit ke kultuře s lineární keramikou.

Na katastrálním území Myslechovic se jedná o první nález neolitické keramiky vůbec. Možné osídlení v neolitu či eneolitu zatím naznačovala pouze kamenná sekerka z trati „Pod lesem“ (Hlubek 2012, 13–14). Nejbližší zkoumaná sídliště této kultury máme doložena na vedlejším katastru Choliny, a to v trati „Horní Farské“ (Šmíd 1999, 277–278) a na pozemku školy (např. Dohnal 1974, 18) vzdálené cca 2 km jižně.

Lukáš Hlubek

Literatura

Dohnal, V. 1974: Nálezy volutové keramiky v Cholině. *Přehled výzkumů* 1973, 18.

Hlubek, L. 2012: Pravěké a raně středověké osídlení katastru obce Haňovice a městské části Litovle-Myslechovic (okr. Olomouc). *Zprávy Vlastivědného muzea* 304, 3–17.

Šmíd, M. 1999: Cholína (okr. Olomouc). *Přehled výzkumů* 1995–1996, 277–278.

Resumé

Litovel (Kat. Myslechovice, Bez. Olomouc), „Na příkopech“. Linearbandkultur. Siedlung (?). Oberflächensammlung.

LITOVEL (K. Ú. NASOBŮRKY, OKR. OLMOUC)

„Chmelík“. MMK. Sídliště. Povrchový průzkum.

Při detektorové prospekci byl po letní orbě sesbírán keramický materiál MMK spolu se silicitovými úštěpy a retušovanou šipkou. Místem nálezu byla východní část trati Chmelík, konkrétně východní část pole mezi želez-

niční trati a východně rovnoběžnou polní cestou (viz také kapitoly Doba bronzová a Doba železná). Lokalita se shoduje s nalezištěm zjištěným K. Faltýnkem (2011).

Miroslav Daňhel

Literatura

Faltýnek, K. 2011: Litovel (k. ú. Nasobůrky, okr. Olomouc), *Přehled výzkumů* 52-1, 166, 191, 211.

Resumé

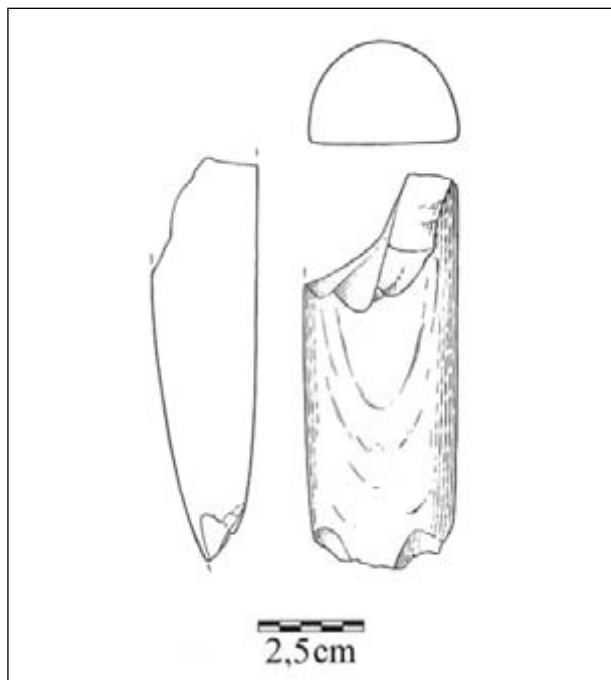
Litovel (Cadastre Nasobůrky, Olomouc Distr.), „Chmelík“. Lengyel culture. Settlement. Surface survey.

LUKOVANY (OKR. BRNO-VENKOV)

„Planičky“. Neolit (LnK). Sídliště? Povrchový sběr.

V červenci roku 2012, při výletu do údolí řeky Oslavy, byla autorem náhodně nalezena a sebrána část kopytovitého klínu ze šedozelené břidlice, jenž představuje typický inventář kultury s lineární keramikou (obr. 6.). Místo nálezů se nachází v trati „Planičky“, nad pramenišťem místní vodoteče Balinky, v nadmořské výšce cca 460 m. Polohu lze lokalizovat na mapě ZM ČR 1:10 000, list 24-33-05, v širším okolí bodu 130/80 od Z/J s.č. Nález tak může naznačovat přítomnost další neolitické lokality v tomto katastru (srov. např. Kuča – Vokáč 2001, 135).

Ivan Čižmář

Obr. 6. Lukovany (okr. Brno-venkov). Část hrotu jemně vyleštěného kopytovitého klínu ze šedozelené břidlice, týlní část odlomena. Délka 9 cm, šířka 3,5 cm, max. výška v bodě lomu 2,5 cm. Přírůstkové č. A7856.

Fig. 6. Lukovany (Brno-county Dist.) A part of a shoe adze from grey greschist.

Literatura

Kuča, M., Vokáč, M. 2001: Neolitické sídliště u Lukovan (okr. Brno-venkov). *Archeologie Moravy a Slezska* 1, 137.

Resumé

Lukovany (Brno – County Distr.), „Planičky“. Neolithic. Settlement (?). Surface survey. Deposited in Brno Regional museum.

MALHOSTOVICE-NUZÍŘOV (OKR. BRNO-VENKOV)

„Pod zelinkami“. MMK. Ojedinelý nález. Povrchový průzkum.

Od roku 2012 probíhají v oblasti Boskovické brázdy systematické archeologické prospekce terénu za účelem hledání lokálních zdrojů kamenných surovin, které zde byly využívány v průběhu neolitu (srov. Kuča, Bartík 2012). V rámci těchto prospekci byl při jednorázovém povrchovém průzkumu učiněn ojedinelý nález broušené kamenné industrie (obr. 7) v trati „Pod zelinkami“ (GPS souřadnice nálezů: 49°20'56.69"S, 16°31'31.84"E; WGS 84). Poloha se nachází na mírném jižním svahu sbíhajícím směrem k Nuzířovu (přidružená část Malhostovic) cca 700 m od okrajové zástavby v nadmořské výšce 340-350 m n. m. Oblast okolí Malhostovic se rozprostírá při rozhraní severní a jižní části Boskovické brázdy, která byla v mladší době kamenné díky příznivým přírodním podmínkám poměrně intenzivně osídlena (srov. Grünwald, Podborský eds. 2001; Kuča 2009; Vích 2012).

Nález může být klasifikován jako krátká trojúhelníkovitá sekerka s oválným příčným průřezem (srov. Vokáč 2008; Bartík 2012). Artefakt má typický silně zaoblený tyl a přímý čelní průmět linie ostří. V nárysu je pak linie ostří mírně úběžná. Surovina, ze které je sekerka vyrobena, byla makroskopicky určena jako amfibolický diorit z brněnského masivu. Zdroje této suroviny se nacházely zhruba 11 km jižně, v blízkosti lodní zastávky Rokle na Brněnské přehradě (Přichystal 2009, 201; Vokáč 2008, 150). Celý povrch sekerky je precizně vybroušen. Předmět zůstal zachován v celém svém původním tvaru, nese však pozůstatky po jeho používání. Pracovní stopy jsou patrné především v oblasti ostří, jehož linie je otupena charakteristickými zoubkovitými deformacemi. Z hlediska datace může být artefakt datován do kultury s moravskou malovanou keramikou, pro kterou je právě tento typ sekerky charakteristický (Vokáč 2008, 55; Podborský et al. 1993, 114). Netradiční je snad jen využití amfibolického dioritu, který byl upřednostňován spíše na výrobu vrтанých nástrojů (Vokáč, Kuča, Přichystal 2005; Vokáč 2008, 151–152).

Jelikož se nenašel poblíž jiný artefakt, jedná se s největší pravděpodobností o solitérní nález mimo pravěké sídliště. Nejbližší osídlení kultury s MMK bylo identifikováno v sousední trati „Rybničky“. Tato poloha leží od trati „Pod zelinkami“ asi 450 m severním směrem výše po svahu, respektive na jeho temeni (358 m n. m.). Temeno svahu tvoří sedlo mezi vrchem Paní horou (395 m n.